

Модели пиштоља „глок“

САДРЖАЈ

Модели пиштоља „глок“ СЕДАМНАЕСТИ ПАТЕНТ ФИРМЕ	2
Разговор с генералом проф. др Златком Рендулићем ЈАСТРЕБОВ ЛЕТ	6
Француски Panhard CRAB ЛАКО ВОЗИЛО ЗА СВЕ ТЕРЕНЕ	16
Победник „посла века“ РАФАЛ У ИНДИЈИ	18
Свет оружја (2) ЗЕМЉЕ НУКЛЕАРНОГ КЛУБА	23
Самохотка СУ-100 ЛОВЦИ ТЕНКОВА	27

Уредник прилога
Мира Шведић

СЕДАМНАЕСТИ ПАТЕНТ ФИРМЕ

Већина људи мисли да је „глок 17“ назван тако због капацитета од 17 метака у калибру 9 mm. Касније су се појавили подаци о условима тендера аустријске армије, па се дуго сматрало да је назив потекао од 17 карактеристика – захтева које је пиштољ морао да испуни. У питању је нешто треће – „глок 17“ је, наиме, седamnaести патент фирме која га израђује.

Године 1980. аустријски инжењер Гастон Глок развија пиштољ који ускоро добија име „глок 17“. Реч је о ултралаком војничком пиштољу великог капацитета, јер му у оквир стаје 17 метака и то калибра 9 mm PARA. Када је угледао светлост дана „глок 17“ проглашен је за ручно ватрено оружје 21. века, а његов конструктор добио је титулу витеза 1983. године. Због основних карактеристика аустријска војска, а убрзо и поли-

ција, усвојила га је у наоружање као стандардно оружје, заменивши тада легендарни „валтер Р-38“, који се производио по лиценци у Аустрији.

У почетку, аустријска војска поручује 25.000 комада. Касније наруџбе стижу из Индије, Јордана, Норвешке, Филипина, Тајланда и још неких земаља, али првенствено за потребе њихове полиције. Упоредо са „глоком 17“ појављује се још један ултрамодеран пиштољ на аустријском тржишту – Steyr-

GB80, али од друге фирме – „Steyrmanlicher“. Међутим, конкурент доживљава судбину P-38 – после израђених 5.000 комада није се исплатила његова даља производња, јер је комплетно тржиште преузео „Глок“.

По чему је тај пиштољ чувен? Првенствено по примењеним материјалима у току производње (специјалне синтетичке композитне масе назване полимер, која задржава механичке карактеристике до температуре од 2000 °C и има 90 одсто носивости челика) и веома једноставне конструкције, која се састоји само од 33 дела. Тада чувени пиштољ Smith&Weson 459-639 има дупло више делова – чак 74, а Colt M 1911 – 49.

Инжињер Глок није се усудио да неке делове препусти пластици. Тако је, на пример, због притиска које ствара 9 mm PARA (око 2.600 бара) решио да цев и чело затварача буду израђени од челика. Инкорпорирање челичног дела затварача у пластично кућиште изведено је технологијом познатом код израде гасних и стартних пиштоља и револвера, где се челични делови прецизно поставе у калупе, а затим се поступком ливења под притиском излије целина. Све опруге, затим избацач, осовине, блок за забрављивање и усне оквира, израђени су од челика. Оружје израђено том технологијом не само да је отпорно на спољне услове већ је изузетно лагано – рам пиштоља тежак је свега 145 g, а комплетан пиштољ 620 грама.

Утисак пластичности

„Глок 17“ функционише на принципу кратког трзаја цеви и то према Browning-овом решењу на HP, али је без непотребних прстенова за забрављивање на горњој страни цеви. Цев је проширена на месту лежишта метка на квадратни пресек и улази у отвор за избацивање чаура на затварачу као код Sig-Sauer 220 226. Пиштољ има посебан систем опаљења – safe-action (сигурно дејство) и, за разлику од свих војничких пиштоља који користе калибар 9 mm PARA,

односно 9x19 mm (са изузетком Heckler&Koch P-7), нема ороз, а примењено решење са ударачем најсличније је оном са Roth-Steyr-а.

Ако се може говорити о манама које се односе на дизајн, то је потпуно неестетски изглед и утисак храпаве „бригзане“ пластике на раму пиштоља, који јасно указује на то да је оружје од пластике. Почетком масовне производње боја је била сивомаслинаста, а такмичарски модел, који је имао цев од шест инча и продужени затварач, био је сив. У даљој производњи боју су одређивали сами купци, па се на тржишту појавио и у црној варијанти.

Поред свих добрих карактеристика, велики недостатак тог пиштоља је-

Подводни комплет

„Глок 17“ је једини модел од свих „Глокових“ пиштоља на који се може уградити „amphibious kit“ – „комплет“ који омогућава гађање испод површине воде, наравно на малим дубинама. Тада је, међутим, ефикасан домет зрна кратак, па му то није права намена. „Комплет“ се уграђује како би се доказала снага пиштоља и безбедна употреба и у неповољним временским условима, као што је вода у цеви пиштоља, јер то код многих оружја проузрокује деформацију.

Модел „Глок 17L“

сте што он нема таквану одвраћајућу психолошку особину као остали пиштољи. Наиме, када непознаваца оружја види полицијца наоружаног таквим

пиштољем може да помисли да је реч о некој врсти пиштоља који, на пример, испуљује гас. Тај проблем не постоји у војсци, поготово када се војници нађу на ратишту и са друге стране нишана.

Утиску „пластичности“ умногоме помажу и дискретне команде на пиштољу. Наиме, дугме држача оквира се је два разазнаје, кочница затварача је у раму и изнад дршке се види само дугме. Ручне кочнице нема, а и магацин је пластични са дебелим дном. Озбиљну примедбу упутила је америчка полиција, јер се тај пиштољ тешко може детектовати на рендгенским пролазима на аеродромима и другим местима, а како на тлу Америке постоји слободна продаја наоружања, у посед тог врхунског оружја могу доћи и терористи.

Спољашне измене

„Глок 17“ је од првобитног произведеног модела, па све до данас, био подвргнут одређеним спољашним изменама, које су, углавном, подељене у три основне категорије. Прва измена била је додавање текстуре на бочним, предњим и задњим деловима дршке, ради бољег држања пиштоља, уз дизајнирање елемената на кућишту испод цеви, како би се спречио улазак нечистоће и прашине у механизам. Друга измена односи се на чекирање предњег и задњег дела пиштољске дршке. Трећа обухвата додавање поправке и преправке на др-

шци где су са предње стране додати жлебови за прсте, затим за палац са бочне стране, и универзалне шине на предњем делу тела са доње стране, на које се може монтирати додатна опрема. Поред тих промена урађене су и унутрашње измене на механизму закључавања и избацивачу.

На основу тих измена фирма је на тржиште избацила неколико варијанти основног модела 17, где је свака добила словни додавак.

„Глок 17Ц“ (Glock 17C „compensated“ – компензирана) значи да та варијанта има цев са отворима (уздужним прорезима „ported“) и вођице за смањење трзаја пиштоља према горе после опаљења метка. Уздужни прорези на предњем горњем делу цеви (који су израђени веома строго и прецизно) намењени су за одвођење делова барутних гасова и њихово усмеравање према горе, ради смањења трзаја пиштоља у моменту напуштања зрна цеви.

„Глок 17Л“ (Glock 17L „long“ – дуг) јесте такмичарска верзија пиштоља код које је главна измена у дужини цеви. Први модели те варијанте такође су имали и отворе на цеви ради смањења трзаја. Међутим, због одређених протоколних ограничења око димензије (дужине оружја) у такмичарским категоријама практичног стрелаштва, модел 17Л је замењен новијом Glock 34, док је претходни престао да се производи.

„Глок 17А“ је варијанта произведена само за тржиште Аустралије, која је својим димензијама задовољила локалне законе око дужине цеви и броја метака у оквиру. Једина разлика између основног модела 17 и 17А јесте у томе да модел 17А има цев дужине од 120 mm и оквир капацитета 10 метака. Поред тога, за потребе њихове полиције израђен је и модел који има сигурносни систем са М1911, а поред ознаке 17А има још и натпис Australian Tasmania Police.

Извоз

Данас се пиштољ „глок 17“ продаје у више од 100 земаља света, а као службено оружје војске или полиције користи се у више од 60 земаља. Највећи корисници су Аустрија, Финска, УСА, Индонезија, Израел, Литванија, Пољска, Шведска, а већи чак и од Аустрије јесте Ирак – са купљена 125.163 примерка. У Америци пиштољ користи око 65 одсто полицијских агенција и стотине полицијских управа широм Америке. Током 1984. и 1985. „глок 17“ прошао је најтеже могуће тестове НАТО-а и надмашио све њихове стандарде трајности и отпорности.

шке војске, а „глок 17ДК“ (Glock 17DK) рађен је по специјалној наруџби за Данску, јер према њиховом закону дужина пиштоља не сме да буде већа од 210 mm. Због тога је цев тог модела дугачка 122,5 mm.

Модел четврте генерације

Данас родоначелник IV генерације борбеног пиштоља „глок 17“ још увек држи примат једног од најбољих модела на тржишту. Промоцију је доживео на међународном сајму оружја у Нирнбергу IWA 2010, а убрзо затим нашао се и на тржишту оружја као нова, унапређена верзија „глок 17“ пиштоља. Серија је добила назив 4. Generation (четврта генерација), односно пуна ознака му је Glock 17 4G.

На први поглед на оружју се уочава како је нови модел прилагођен најактуелнијим захтевима светског тржишта оружја кратке цеви, које је врло захтевно. По спољашњем изгледу уочљива је битна разлика на рукохвату оружја, који је на основном моделу претрпео најви-

„Глок 17Т“ (Glock 17T) намењен је за тренинг, а користи искључиво гумене метке или метке са бојом. Разликује се од основног само у боји – модел 17Т је плаве боје.

„Глок 17Р“ (Glock 17R) такође је модел оружја за вежбање ситуације блиске борбе, пуњења и промене оквира. Идентичан је стандардном моделу пиштоља, а разликује се само по црвеној боји.

„Глок 17Про“ (Glock 17Pro) јесте специјална верзија произведена само за тржиште Финске. Од стандардног модела 17 има одређена фабричка побољшања. Једно од њих је уграђени трицијумски ноћни нишан, затим дужа цев за 12,7 mm, која се завршава навојем, те модификован начин ослобађања оквира из лежишта и друго.

„Глок 17П80“ (Glock 17P80) јесте верзија урађена само за потребе норве-

ше критика. Наиме, рукохват на основном моделу је гломазан и стрелци са мањим шакама тешко или никако не успевају да контролишу пиштољ. Због тога је „глок 17 4Г” битно измењен у односу на прву линију пиштоља.

Измењен је задњи ослонац рукохвата, који је сада промењив, као код многих конкурентних пиштоља. Довољно је само неколико тренутака да се промени задњи ослонац, у зависности од потребе стрелца. Фирма испоручује три врсте додатака – панела, различита по дебљини, који повећавају или смањују укупно растојање до обараче за два милиметра, док средњи одговара димензијама дршке са претходних модела.

Друга промена је сте у начину чекирања рукохвата. Сада је цела површина рукохвата прекривена ситним оштрим пирамидама, што обезбеђује сигурнији хват стрелца приликом употребе пиштоља са и без рукавица (мисли се на рукавице од неопрена које су се користи-

ле у круговима специјалних јединица).

Следећа, а можда и најзначајнија измена јесте код ударне игле. Састоји се од увођења дводелне телескопске вођице ударне игле, са двоструком повратном опругом, чији је задатак да амортизује и смањује одскок приликом дејства пиштоља. Познато је да сви модели те фамилије пиштоља имају тенденцију скакања, поготово када у оквиру остане само неколико метака (разлог је изузетно мала маса пиштоља, која се додатно

смањује испаливањем муниције из оквира). Увођење новог амортизера условило је и незнатне измене унутрашњости навлаке, али и предњег дела рама.

Са свим тим изменама нови модел пиштоља се одлично показао на стрелишту. На гађању се показао као много мирније, а истовремено и брже оружје. Слика погодака при брзој паљби много је мањег пречника и то на различитим даљинама.

Олакшано је и убацивање метка у цеви – репетирање. То је значајан помак не само за фирму, већ уопше, јер је начињен значајан корак у изједначавању разлика између модерних полимерских и класичних челичних пиштоља.

Специјални модел

Задњи модел, уједно и специјални, који је произведен у ограниченом броју 2006. израђен је поводом двадесете годишњице модела 17. На пиштољу су угравирани јединствене ознаке „XXXX of 2006” и речи „20 Years of Perfection 1986 to 2006”. Произведен је у одређеном броју комада – 2006.

Као и претходни модели те фамилије пиштоља, и „глок 17 4Г” ради веома поуздано и сигурно, не правећи проблем око врсте и облика зрна муниције коју користи стрелац. То се и очекује од овог модела, јер је, као и његов претходник, првенствено намењен за службenu употребу. Једноставно речено, навлака просто клизи и лакше се креће по вођицама. Са том новином добијено је на поузданости чупања и избацивања чауре, чиме је гађање брзом паљбом постало право задовољство. Рукохват је ергономски одлично решен. Габаритно је смањен, угао постављања је мало дотеран, па нови пиштољ одлично лежи у руци стрелца.

На самом рукохвату примењена је још једна мала измена. Наиме, дугме утврђивача оквира је за нијансу постављено дубље у рукохват, али је истовремено и увећано. Поред тога, промењена је и опруга, па је сада знатно јача. Утврђивач оквира код овог модела пиштоља

Тактичко-технички подаци

калибар.....	9 x 19 mm
окидање	Safe Action
укупна дужина	186 mm
висина са оквиром	138 mm
ширина	30 mm
дужина цеви.....	114 mm
број жлебова/правац увијања	шест/десни
почетна брзина зрна	350 m/s
дужина нишанске линије.....	165 mm
маса без магацина	625 g
маса празног оквира	78 g
маса пуног оквира	280 g
капацитет оквира.....	17 комада
тежина окидања	2,5 kg
ход обараче.....	12,5 mm
број сигурносних система	три

Разговор с генералом проф. др Златком Рендулићем

је промењив, што значи да за леворуке стрелце, по потреби, може да се постави са друге стране рукохвата. Та измена је захтевала иновацију и на оквиру у виду исечка у који ускаче зуб утврђивача оквира. Међутим, то је условило употребу старих и нових оквира – нови оквири могу да се користе у старијим моделима „глок 17”, док се стари оквири у моделу „глок 17 4Г” могу користити само ако је утврђивач постављен за дешњаке са леве стране рукохвата.

Брављење новог модела пиштоља заснива се на старом провереном систему Browning, који је успешно модификован и познатији под називом Сигова брава са проширеним задњим делом цеви, који улази у отвор за избацивање чачура и равна је са горњом страном навлаке. Навлака има равне линије и горњу површину, што олакшава нишањење, али и проналажење нишана и нишанске тачке приликом преноса на нови циљ. Навлака се креће по челичним вођицама, уливеним у полимерски рам, у који је повезана чивијама, где су смештени механизам за окидање, обарача и полуга за запињање.

Димензије оружја нису мењане. Укупна дужина остала је 186 mm, док је само цев дуга 114 милиметара. Максимална ширина остала је 30 mm. Ни тежина није промењена у односу на старији модел – износи 625 g с празним, односно 905 g са пуним оквиром од 17+1 метак. Капацитет оквира јесте 17+1 са стандардним оквиром, а када се дода пластична екстезија, капацитет се повећава на 19+1 метак. И прецизност је остала иста.

Довољно је рећи да је конструкцијски нови „глок 17 4Г” скоро исто познато оружје, са свим стандардима које је фирма „Глок” поставила још пре тридесет година код првог модела пиштоља. Изузетна прецизност, поузданост и сигурност у раду, савршена контрола, подношљив одскок и контрола пиштоља, мала маса и димензије, али истовремено и велика ватрена моћ и капацитет оквира, показали су се као успешна и добра комбинација, захваљујући којој су пиштољи „глок” стекли висок реноме, који ће сигурно задржати и нови модел „глок 17 4Г”. ■

Иштван ПОЉАНАЦ

ЈАСТРЕБОВ ЛЕТ

– Кад су својевремено новим авионима дали имена „галеб” и „јастреб” сетио сам се јастребова из мог детињста. Са летом тих птица све је почело. Опседали су ме авиони и летење. Летео сам до 59. године, уз краће прекиде. И када сам пензионисан, прешао сам у аеро-клуб и наставио да летим на „утви” – рекао је проф. др Златко Рендулић, легенда нашег војног ваздухопловства. У својој 92. години поклатио нам је своје драгоцено време и овај интервју.

Професор др Златко Рендулић легендарно је име нашег војног ваздухопловства. Рођен је 29. септембра 1920. у Јастребарском, у Хрватској. Научио је да лети још у Краљевини Југославији. У Загребу је пре рата почео да студира технику на Стројарском факултету, а студије је завршио 1948, на београдском Машинском факултету. У партизане је отишао 1943, а као члан Народноослободилачке војске Хрватске био је полазник пилотске школе RAF-а. Потом је упућен на школовање у СССР.

У послератном периоду овенчао се инжењерским достигнућима. Прешао је пут од пробног пилота и пилота-инжењера за испитивање авиона у лету у Ваздухопловном опитном центру (ВОЦ), главног аеродинамичара пројекта „галеб” у Ваздухопловнотехничком институту, затим начелника одељења аеродинамике и коначно начелника тог института. Био је одговоран за пројекте авиона Н-60 „галеб”, Ј-21 „јастреб” и Ј-20 „крагуј”. Затим је постављен у КРВ и ПВО на место начелника ваздухопловнотехничке службе, а од 1972. прелази у Генералштаб ЈНА. Војну каријеру завршио је у чину гене-